

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Építészmérnöki Kar

Építőművészeti Doktori Iskola
Működési Szabályzat_2023

EHBDT által elfogadva_20230427
Kiegészítve_20240223

Tartalomjegyzék

1. A működés alapjai
2. Szervezeti felépítés
 - 2.1. Az ÉDI testületei
 - 2.2. Az ÉDI munkacsoportjai
 - 2.3. Témavezetők, oktatók
 - 2.4. A testületek működési rendje
 - 2.5. Az ÉDI gazdálkodása
3. Képzés
 - 3.1. Felvétel a Doktori Iskolába
 - 3.2. Képzési és kutatási szakasz
 - 3.3. A komplex vizsga
 - 3.3. A tanulmányi idő
 - 3.4. Abszolutórium
4. Egyéni felkészülőkre vonatkozó szabályok
 - 4.1. A komplex vizsgára jelentkezés feltételei / egyéni felkészülők
 - 4.2. A komplex vizsga tartalma / egyéni felkészülők
 - 4.3. Elismerhető kreditek / egyéni felkészülők
5. A doktori fokozatszerzés
 - 5.1. A doktori fokozatindítás követelményei
 - 5.2. A munkahelyi védés
 - 5.3. A disszertáció benyújtása, védése és a fokozat odaítélése

Mellékletek

A Működési Szabályzat mellékletei ÉDI-M jelzéssel a dokumentumtárban található

ÉDI_M01 Jelentkezési lap doktori képzésre

ÉDI_M02 Portfólió és pontozási útmutató doktori képzésre

ÉDI_M03 Tabló szerkesztőlap doktori képzésre

ÉDI_M04 On-line eljárásrend

ÉDI_M05 DLA értekezés útmutató

ÉDI_M06 Habilitáció minimum követelményei építőművészet tudományágban

ÉDI_M07 ÉDI testületei és munkacsoportjai

ÉDI_M08 Oktatók és témavezetők

ÉDI_M09 A felvételi eljárás

ÉDI_M10 Affiliációs protokoll

ÉDI_M11 Mestermunka követelményei

1. A működés alapjai

Az Építőművészeti Doktori Iskola (továbbiakban: ÉDI) a BME keretén belül, építőművészet tudományágban működik, kiadott oklevele DLA (Doctor of Liberal Arts) tudományos fokozatot igazolja.

Működésének alapszabályzata a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról, valamint az erre épülő további jogszabályok, különösen a doktori iskolákról, a doktori eljárás rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII.19.)

Kormányrendelet. Fontos irányelveket rögzít az ESG 2015 (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area1), valamint a MAB határozatok köre.

A működés kereteit közvetlenül a BME szabályzataira épülő ÉDI szabályzatok jelentik:

BME Doktori és Habilitációs Szabályzat (BME DHSZ)

BME Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (BME TVSZ)

ÉDI Képzési Program

ÉDI Működési Szabályzat

ÉDI Minőségbiztosítási Terv

Az alábbiakban BME DHSZ és TVSZ előírásait általában nem megismételve az ÉDI sajátos tudományterületi követelményeit tartalmazó szabályzatát ismertetjük. A Működési Szabályzat ezekkel együtt, a magyar és az angol nyelvű képzésben résztvevőkre egységesen érvényes!

2. Szervezeti felépítés

2.1. Az ÉDI testületei

Törzstagok

A legalább 7 fős törzstagú testület magasan képzett építészekből áll, többségük egyetemi tanár. Ők az iskola alapítói, ¹

1 387/2012. (XII. 19.) Korm. r. 2.§(1)

szellemi értelemben a működés és a minőség elsődleges garanciái. Új törzstagot a doktori iskola a törzstagok javaslata alapján az EHBBDT jóváhagyásával kooptálhat. A törzstagok testületét a MAB létesítéskori akkreditációja, illetve időszaki felülvizsgálata erősíti meg.

Az Építőművészeti Doktori Iskolában minden törzstagnak rendelkeznie kell Ybl- díjjal vagy MMA illetve SZIMA tagsággal.²

Építőművészeti Doktori Iskola Tanácsa _ DIT

A DIT felügyeli a doktori képzés teljes folyamatát a felvételi eljárástól az abszolutórium megszerzéséig.³ A doktori iskola vezetőjének munkáját segítő testület, amelyet a doktori iskola törzstagjai választanak. A tanács szavazati jogú tagjainak száma legalább 7 fő. A DIT munkájában tanácskozási jogú tagként vesz részt a doktorandusz önkormányzat képviselője.

A DIT működését az EHBBDT felügyeli, tagjait is ez a testület bízza meg és menti fel. A DIT elnöke a doktori iskola vezetője, munkáját titkár segíti.

A DIT szemeszterenként legalább egyszer ülésezik és a képzést érintő minden fontos kérdésben dönt.

Építőművészeti Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács _ HBDT

A HBDT felügyeli a doktori fokozatszerzés teljes folyamatát a fokozatindítási kérelem befogadásától a fokozat odaítéléséig. Feladatát az EHBBDT általi átruházott jogosultságok alapján végzi.⁴ A HBDT fontos szerepet tölt be a habilitációs eljárásokban is.

HBDT a képzéssel kapcsolatos jogkörei közül a kreditek elismerését, valamint a felvételi bizottság, a komplex vizsga bizottságának és a komplex vizsga tárgyainak kijelölését a DIT hatáskörébe delegálja.⁵

HBDT szerepe a fokozatszerzési eljárásban a kérelmek elbírálása, a fokozatszerzési eljárások megszervezése és lebonyolítása. Ez a testület hivatott továbbá építőművészeti habilitációs kérelmek elbírálására, a habilitációs eljárások megszervezésére és lebonyolítására is. Mind a doktori védések, mind a habilitáció esetében ez a testület bírálja el első fokon az eredményességet és tesz javaslatot a végső döntést meghozó Egyetemi Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (továbbiakban: EHBBDT) felé.

A HBDT tagok legalább kétharmada egyetemi tanár, legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az Egyetemmel. A bizottság tagjainak száma legalább 9 fő. A HBDT tagjai magasán kvalifikált, DLA vagy PhD fokozattal rendelkező alkotók vagy építészetelméleti kutatók, akik maradéktalanul megfelelnek saját doktori iskolájuk törzstagsági követelményeinek. A HBDT tagjainak kiválasztásakor biztosítani kell, hogy a tagok közül a BME-n teljes munkaidőben, munkaviszonyban vagy közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott oktatók vagy tudományos kutatók rendelkezzenek egyetemi tanári kinevezéssel vagy habilitációval.⁶ A HBDT tagjait és elnökét a doktori iskola törzstagjainak javaslata alapján az EHBBDT elnöke bízza meg.

A HBDT elnöke az Egyetemen teljes munkaidőben, közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott, magas tudományos elismertségű, „MTA doktora” fokozattal/címmel vagy Kossuth-, illetve Széchenyi-díjjal, vagy Magyar Művészeti Akadémia (a továbbiakban) MMA), vagy Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia (a továbbiakban: SZIMA) tagsággal rendelkező egyetemi tanára.

A HBDT elnöke saját hatáskörben helyettesít bízhat meg⁷, aki akadályoztatása esetén teljeskörűen ellátja az elnöki teendőket.

2.2. Az ÉDI munkacsoportjai

Tanulmányi Munkacsoport

Feladata a Képzési Tervben foglalt oktatási feladatok szervezése, különösen a féléves ütemtervek összeállítása, a doktori szerdák, a konferenciák, a beszámoló felügyelete. Feladata továbbá az éves tervpályázat kirása és lebonyolítása. Az operatív feladatok ellátásában 1-2 doktorandusz segít, akik kiválasztása és felkérése minden tanév elején esedékes.

Három-fős testület, tagjai a témavezetők közül kerülnek ki. A tagokat a DIT felhatalmazása alapján az ÉDI vezetője kéri fel, a megbízatás három évre szól és megismételhető.

Évente legalább két alkalommal, a vizsgaidőszakban ülésezik.

Nemzetközi Kapcsolatok Munkacsoport

Feladata az ÉDI külföldi szakmai kapcsolatainak erősítése, a nemzetközi vérkeringésbe való bekerülést támogató együttműködések, programok szervezése. Az angol nyelvű képzés gondozása, sajátosságainak az ÉDI képzési tervéhez illesztése, az összhang megteremtése. Az operatív feladatok ellátásában 1-2 doktorandusz segít, akik kiválasztása és felkérése minden tanév elején esedékes.

Három-fős testület, tagjai a témavezetők közül kerülnek ki. A tagokat a DIT felhatalmazása alapján az ÉDI vezetője kéri fel, a megbízatás három évre szól és megismételhető.

2 DHSZ 8.§(6)

3 DHSZ 12.§

4 DHSZ 6.§

5 DHSZ 6.§(6) j

6 DHSZ 6.§(3)

7 DHSZ 6§(2)

Kommunikációs Munkacsoport

Irányító, ellenőrző és koncepcióalkotó csapat, feladata az ÉDI láthatóságának gondozása, kiállítások, digitális és nyomtatott kiadványok, könyvek megjelenésének szervezése, felügyelete, az ÉDI arculatának megtervezése, a honlap megalkotása és naprakészen tartása, folyamatos frissítése, pályázatok figyelése és koncepciók összeállítása. Az operatív feladatok ellátásában 2-3 doktorandusz segít, akik kiválasztása és felkérése minden tanév elején esedékes.

Három-fős testület, tagjai a témavezetők és/vagy oktatók közül kerülnek ki. A tagokat a DIT felhatalmazása alapján az ÉDI vezetője kéri fel, a megbízatás három évre szól és megismételhető.

Művészeti Tanács

A Művészeti Tanács a HBDT tanácsadó testülete, működésének célja a minőségvédelem. Kompetenciája az építészeti alkotás, ezen belül különösen a mestermunka kritériumainak meghatározása, olyan normarendszer kidolgozása, amely lehetővé teszi a követelményeknek való megfelelés kontrollját. Az egyes alkotások közvetlen minősítése a Művészeti Tanácsnak nem feladata.

Három-fős testület. Elnöke a mindenkori HBDT elnök, tagjai pedig általa felkért másik két személy. A tagok egy, a HBDT által előzetesen jóváhagyott 5-8 fős keretből kerülnek ki, akik teljesítik az alábbi feltételeket:

_ az egyetemen közvetlen foglalkoztatotti viszonyban nem álló személy

_ DLA fokozattal rendelkező és művészeti középdijjal (Ybl-díj, Ferenczy-díj, Munkácsy-díj) elismert építész vagy képzőművész

_ Kossuth-díjjal elismert építész vagy képzőművész

A DIT által jóváhagyott keret megbízatása három évre szól és megismételhető.

Az ÉDI titkára

A DIT és a HBDT adminisztratív feladatait a dékáni hivatal munkatársa látja el.⁸ Feladata a képzés és fokozatszerzési eljárás rendjének folyamatos segítése, különösen

_ ÉDI testületei (TÖRZS, DIT, HBDT) üléseinek megszervezése, jegyzőkönyvezése

_ tanulmányi ügyek teljeskörű NEPTUN adminisztrációja

_ felvételi megszervezése, adminisztrációs feladatainak teljeskörű ellátása

_ komplex vizsga megszervezése, jegyzőkönyvezése

_ fokozatszerzési eljárások megszervezése, jegyzőkönyvezése

_ ODT adatbázis naprakész állapotban tartása⁹, együttműködve az MTMT adatbázis tanszéki felelőseivel

Az ÉDI titkárát a dékán jelöli ki, a titkár feladatait az ÉDI vezetőjével közvetlenül egyeztetve végzi.

2.3. Témavezetők, oktatók

A témavezetőnek a doktori fokozat (DLA) megszerzésétől számítva legalább 2 év szakmai gyakorlattal kell rendelkeznie. Amennyiben a témavezető a doktori tanulmányok kezdetétől számított 4 éven belül eléri a teljes munkaidős alkalmazás törvényi maximumát, akkor egy tartalék témavezető kijelölése szükséges.

Témavezető a BME főállású dolgozója vagy Professor Emeritusa, vagy a BME-vel doktori képzésre együttműködési megállapodást kötött intézmény főállású oktatója lehet. A témavezetővel szemben kiemelt elvárás a szakmai aktivitás, követelmény az építőművészeti területen érvényes habilitációs minimum követelmények legalább 50%-ának teljesítése.¹⁰

A témavezetők körét és a témakiírásokat a DIT minden évben felülvizsgálja. A doktori témát, vagy a témavezető/konzulens személyét kérés(ük)re, az érintett hallgató kérésére, vagy saját hatáskörben a DIT megváltoztathatja. A DIT a döntés előtt kikéri a témavezető munkahelyi vezetőjének véleményét.

Minden doktoranduszhoz egy és csak egy témavezető tartozik, aki teljes felelősséggel irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktorjelöltek fokozatszerzésre való felkészülését.

Kettős témavezetés csak nemzetközi együttműködés keretében végzett képzés, vagy interdiszciplináris kutatási téma esetén lehetséges a DIT által elfogadott és az EHBDT előzetes hozzájárulásával meghirdetett témakiírás alapján.

A doktori iskola oktatói csak azok a tudományos fokozattal (DLA vagy PhD) rendelkező egyetemi oktatók és kutatók lehetnek, akiket a DIT alkalmaznak tart, és egy adott időszakra felkér doktori kurzusok tartására. A doktori iskola oktatója lehet a doktori képzés célkitűzéseinek megvalósítására a BME-vel írásban rögzített együttműködési megállapodást kötött hazai vagy külföldi kutatóhely, egyetem vagy egyéb intézmény főállású dolgozója, aki tudományos fokozattal (DLA vagy PhD) rendelkezik.

2.4. A testületek működési rendje

A doktori iskola bizottságainak feladatkörét és döntéshozatalának módját a BME DHSZ 6.§ és 12.§-a szabályozza. A döntések alaphelyzetben személyes részvétellel történő üléseken születnek. Ha olyan sürgős döntés van szükség, mely nem teszi lehetővé a testületi ülés időben történő összehívását, vagy a téma nem indokolja az ülés összehívását, akkor az ÉDI_M04 mellékletben tételesen felsorolt, nyilvános szavazással eldöntendő ügyekben elektronikus úton is lehetőség van a testület szavazati jogú tagjai véleményének beszerzésére. Ugyanez a szabály vonatkozik arra az esetre is, ha valamely magasabbrendű intézkedés ezt szükségessé teszi.

8 DHSZ 12.§(9) 6.§(11)

9 DHSZ 11.§ 1-3 pontja szerint

10 ÉDI_M06 A habilitáció minimum követelményei építőművészet tudományterületen

2.5. Az ÉDI gazdálkodása

A Doktori Képzések a BME és az Építészmérnöki Kar hangsúlyos, fontos képzései, a Kar jövőjének zálogai. Az ÉDI gazdálkodása ezt a kiemelt célt szolgálja.

Bevételeinek forrásai:

- a) karhoz érkező normatív állami finanszírozás a doktorandusz képzéshez (kari költségvetési szabályzat szerint)
- b) a DI oktatási bevételei (önköltséges képzés, vizsga és eljárási díjak)
- c) saját bevételek (pályázatok, projektek, ..).

Kiadási jogcímei:

- a) tanszéki doktorandusz képzés költségei
- b) doktori képzéshez kapcsolódó oktatók (lektorok, külsős, belsős) honoráriumai
- c) fokozatszerzés költségei (opponens)
- d) teljesítmények (évkönyv és honlap költségei)
- d) oktatáshoz kapcsolódó hallgatói többlet költségek (tanulmányút)
- e) témavezetői sikerdíj,

Fizikai infrastruktúra:

- a) saját műterem (K276)
- b) kari termek (elsősorban K210, BME termek)

Az ÉDI a Kari költségvetés részeként összeállítja saját költségvetési tervét, közbeszerzési tervét. Dékán a Kari költségvetés részeként előterjeszti a Kari Tanácsnak és a Kari Tanács hagyja jóvá. Az ÉDI terve az Építészmérnöki Kar éves költségvetésében elkülönítve jelenik meg.

3. Képzés

3.1. Felvétel a Doktori Iskolába

A képzésbe való bekerülés két ponton lehetséges: a képzés elején illetve egyéni felkészülők esetén a komplex vizsga letételével.

A képzésben való részvétel állami ösztöndíjjal vagy önköltségi alapon lehetséges.

Az ÉDI felvételt minden tanévben egyszer hirdet, a felvételi eljárás júniusban van. A jelentkezés egyéni kutatási témára, egy témavezetőhöz és annak tanszékére történik.

A jelentkezés feltételei

- a) sikeres záróvizsgálóval befejezett egyetemi tanulmányokat tanúsító, legalább jó minősítésű, mesterszintű egyetemi oklevél (az oklevél minősítését a megszerzéstől számított 4 évig kell figyelembe venni);
- b) legalább B2 szintű komplex államilag elismert angol nyelvvizsga, illetve azzal egyenértékű bizonyítvánnyal igazolt ismerete
- c) a szakmai terület átfogó ismerete;
- d) kezdeti igazolt tudományos/szakmai eredmény (pl. TDK dolgozat, publikáció, építészeti tervpályázati munka, konferenciákon, tanulmányutakon való részvétel).
- e) legalább 2 év igazolt tervezőirodai gyakorlat
- f) jelentkezési lap kitöltése ÉDI_M01 melléklet
- g) portfólió benyújtása a meghatározott tartalommal ÉDI_M02 melléklet
- h) kiállítási tabló benyújtása ÉDI_M03 melléklet

3.2. Képzési és kutatási szakasz

A tanulmányi idő nyolc félév, melyet a komplex vizsga két szakaszra bont. A 4-ik félév végén abszolválandó komplex vizsgát követően a fokozatszerzési eljárásban a hallgató a kutatási és disszertációs szakasz teljesítésével vesz részt, amelynek célja a doktori fokozat megszerzése.¹¹

A sikeres komplex vizsga után három¹² éven belül be kell adni a kész disszertációt (ez a határidő méltányossági okok alapján plusz 1 évvel meghosszabbítható).

Az első félévben passzív státusz nem kérhető, a további hat félévben pedig összesen két passzív félév vehető igénybe. A megkezdett doktori tanulmányokat legkésőbb a megkezdéstől számított 10. szemeszterben le kell zárni.

11 DHSZ 16.§ (1)

12 A Magyar Közlöny 2021/76. számában megjelent 217/2021. (IV. 30.) Korm. rendelet szerint:

"(1) A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 53. § (4) bekezdésétől eltérően a komplex vizsgát követő négy tanéven belül kell a doktori szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést benyújtania annak, aki a komplex vizsgáját 2018. február 1-je és 2021. május 10-e között teljesítette. Ez a határidő különös méltánylást érdemlő esetekben legfeljebb egy évvel a doktori szabályzatban meghatározottak szerint meghosszabbítható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott doktorandusz fokozatszerzési eljárásában a hallgatói jogviszony szünetelése legfeljebb négy félév lehet."

A tanulmányaikban vagy kutatómunkájukban nem megfelelően haladó államilag támogatott hallgatókat, akik egy szemeszterben 20 kreditnél kevesebbet teljesítenek, a DIT javaslatára a kar dékánja átsorolhatja az önköltséges képzésbe¹³

Megszűnik a doktorandusz hallgatói jogviszonya, ha az aktív félévében nem szerez legalább 15 kreditet¹⁴

3.3. A komplex vizsga

A komplex vizsgára történő jelentkezés előfeltételei

1_A doktori képzés „képzési és kutatási szakaszában” (első négy félév) a képzési tervben előírt „képzési kredit” azaz a kötelező tárgyak kreditjeinek (80) megszerzése.

2_A „képzési és kutatási szakasz” publikációs követelményeiből min. 12 kredit teljesítése.

3_A kutatási témában született eredmények, publikációk az MTMT-be való feltöltése, általában az MTMT adatbázis naprakész állapota.

Jelentkezés módja és a vizsga menete

1_A komplex vizsgára írásban kell jelentkezni, a tavaszi félév vizsgaidőszakának első napjáig.

2_A komplex vizsgára bocsátás lehetőségéről a DIT dönt. A feltételek formális teljesítése önmagában nem garantálja a vizsgára bocsátást, a DIT érdemben megvizsgálja az új tudományos/művészeti eredmények publikálásának szintjét, továbbá a jelölt érdemi részvételének súlyát a publikált eredményekhez.

3_A vizsgázó a jelentkezési határidőt követő 14. napon elektronikus formában benyújtja a bizottság számára eddig elért eredményeinek rövid összefoglalását, valamint a publikálásra beküldött, illetve megjelent cikkeit.

4_A komplex vizsga két fő részből áll: az egyik részben a vizsgázó elméleti felkészültségét méri fel („elméleti rész - szóbeli vizsga”), a másik részben a vizsgázó építészeti kutatásainak előrehaladásáról ad számot („disszertációs rész - egyéni munkaterv bemutatása”).

5_A komplex vizsgát nyilvánosan, bizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság legalább három tagból áll, nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője, de őt a vizsgára meg kell hívni.

6_A komplex vizsga első, elméleti részében a vizsgázó a képzési tervben vizsgatárgyként megjelölt, a DIT által megnevezett két tantárgyból vizsgázik (kivéve egyéni felkészülő). A vizsgatárgyat a DIT határozza meg és a Doktori Iskola honlapján a vizsgát megelőző szemeszter első hetében közzéteszi. A vizsga szóbeli, nem a tantárgyi ismereteket, hanem a témakörben való jártasságot és párbeszéd-készséget méri.

7_A komplex vizsga második részében a vizsgázó szóbeli előadás formájában felvázolja azokat a kutatási területeket és nyitott kérdéseket, ahol tézisértékű eredményeket ért el vagy kíván elérni. Ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó egyéni munkatervét, az eredmények publikációjának, valamint a disszertáció elkészítésének ütemtervét. Megfogalmazza a témaválasztás motivációját, megjelöli az elérni kívánt célokat, az azokhoz rendelt eszközöket és a kutatás várt eredményét. Nyilatkozik a mestermunka meglétéről vagy ha az még nem megnevezhető, a tervezett mestermunka státuszáról, megvalósulásának ütemezéséről.

8_A vizsgabizottság külön-külön értékeli a vizsga elméleti és disszertációs részét. A komplex vizsgáról szöveges értékelést is tartalmazó jegyzőkönyv készül. A vizsga eredményét a szóbeli vizsga napján ki kell hirdetni. A komplex vizsga sikeres, amennyiben a bizottság tagjainak többsége mindkét vizsgarészt sikeresnek ítéli meg. A doktorandusz a sikertelen komplex vizsgát egy alkalommal, ugyanazon vizsgaidőszakban ismételheti meg.

9_A komplex vizsga minősítése "megfelelt/nem felelt meg" lehet, ami nem számít bele a doktori fokozat minősítésébe. A komplex vizsga sikeres teljesítése a disszertációs szakaszba történő belépés feltétele.

3.4. Abszolutórium

Az Építőművészeti Doktori Iskolában a tanulmányokat legkésőbb a kezdéstől számított nyolcadik aktív félévében le kell zárni. A tanulmányok lezárása az abszolutórium megszerzését jelenti, melynek feltétele 240 kreditpont megléte, a képzési tervben meghatározott arányok szerint. Az egyetem annak a doktorandusznak, aki a doktori képzésben az előírt krediteket megszerezte, végbizonyítványt (abszolutórium) állít ki.

Az abszolutórium megszerzésének általános feltételeiről a BME Tanulmányi és Vizsgaszabályzata intézkedik.

4. Egyéni felkészülőkre vonatkozó szabályok

A doktori képzés kutatási és disszertációs szakaszába bekapcsolódhat az is, aki a fokozatszerzésre egyénileg készült fel. A doktori fokozatszerzési eljárás kérelem alapján, a komplex vizsgára történő jelentkezéssel kezdődik (387/2012. (XII.19.) Kormányrendelet, 12. §). Sikeres vizsga esetén a jelölt bekapcsolódik a képzés ötödik szemeszterébe. Egyéni felkészülőnek nincs témavezetője, mellé a DIT konzulenszt jelöl ki.

4.1. A komplex vizsgára jelentkezés feltételei / egyéni felkészülők

1_Szakirányú, mesterszintű egyetemi oklevél

2_Legalább öt év tervezőirodai gyakorlat.

13 BME DHSZ 13.§ 8.

14 BME TVSZ 186.§ 2.

3_B2 szintű komplex államilag elismert angol nyelvvizsga, illetve azzal egyenértékű bizonyítvánnyal igazolt ismerete
4_A jelentkezésnek az ÉDI_M01 és az ÉDI_M02 melléklet adatait kell tartalmaznia.

4.2. A komplex vizsga tartalma / egyéni felkészülők

A komplex vizsga elméleti és disszertációs részből áll.

Az elméleti részben szó esik a jelölt eddigi építőművészeti alkotói-kutatói és publikációs teljesítményéről, az építészeti szakirodalomban való tájékozottságáról, aktuális elméleti és módszertani ismereteiről. A vizsga szóbeli, nem a tantárgyi ismereteket, hanem az építészet témakörében való jártasságot és párbeszéd-készséget méri.

A disszertációs rész a választott kutatási téma bemutatásáról szól. A vizsgázó szóbeli előadás formájában felvázolja azokat a kutatási területeket és nyitott kérdéseket, ahol tézisértékű eredményeket ért el vagy kíván elérni. Ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó egyéni munkatervét, az eredmények publikációjának, valamint a disszertáció elkészítésének ütemtervét. Megfogalmazza a témaválasztás motivációját, megjelöli az elérni kívánt célokat, az azokhoz rendelt eszközöket és a kutatás várt eredményét. Előadásában kitér kutatásának várható tudományos/művészeti jelentőségére és innovációs tartalmára, illetve - amennyiben releváns - a kutatás eredményeinek társadalmi célú hasznára.

4.3. Elismerhető kreditek / egyéni felkészülők

A benyújtott dokumentumok átfogó értékelése alapján a DIT dönt az elismerhető kreditek értékéről. A felvételhez min. 120 kredit szükséges és legfeljebb 210 kredit ismerhető el. A disszertáció benyújtásának feltétele 240 kredit megszerzése, a felvételkor még hiányzó krediteket (30-120) legfeljebb négy szemeszter alatt kell megszerezni (de kiemelkedő teljesítmény esetén ez akár egy szemeszter alatt is megszerezhető).

Az egyes teljesítmény-kategóriákban elismerhető min/max. kreditpont határok:

Alkotói teljesítmény (20-90)

Oktatói tevékenység (0-40)

Publikációs tevékenység (20-40)

Szakmai közélet (20-40)

Egyéni munkaterv (20-40)

Legalább egy kategóriában kiemelkedő (80%) teljesítmény szükséges.

5. A doktori fokozatszerzés

5.1. A doktori fokozatindítás követelményei

A fokozatszerzési eljárás a sikeres komplex vizsgával indul¹⁵

5.2. A munkahelyi védelem

A fokozatszerzési folyamat fontos állomása a munkahelyi védelem, amely tekinthető úgy, mint a disszertáció megvédésének főpróbája a megszokott munkahelyi közegben. Az Építőművészeti Doktori Iskola esetében a munkahelyi védelem általában és szinte kivétel nélkül tanszéki közeget jelent, ahol a tanszék munkatársai véleményezik az elhangzottakat. Az eseményre a HBDT egy másik tanszékhez kötődő tagját is meg kell hívni. Az előadást két opponensnek is véleményeznie kell, akik közül az egyiknek külső tagnak (más karon vagy tanszéken oktatónak, esetleg külső szakembernek) kell lennie.

Az elfogadásról a tanszék főállású oktatói titkos szavazással döntenek. Elutasítás esetén a munkahelyi védelem egy hónapon belül meg kell ismételn. A vita tartalmát – különösen az értekezés módosításával kapcsolatos véleményeket – jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

A munkahelyi védelem legkésőbb a disszertáció végleges elkészültét és beadását megelőző 6. hónapig kell megszervezni. Indokolt esetben, a témavezető és a tanszékvezető támogatásával, a doktorjelölt kérheti a hat-hónapos időtartam csökkentését. A HBDT elnöke az időtartamot legfeljebb három hónapra csökkentheti.

A munkahelyi védelem kötelező eleme a disszertáció és a mestermunka bemutatása.

5.3. A disszertáció benyújtása, védelme és a fokozat odaítélése

A folyamat a DHSZ vonatkozó előírásai szerint zajlik¹⁶

15 DHSZ 16.§(1)

16 DHSZ 18-23.§

A doktori fokozat előkövetelménye az abszolutorium megszerzése és a doktori disszertáció benyújtása a komplex vizsgát követő három éven belül, valamint a disszertáció sikeres védeése a HBDT által szervezett nyilvános vitában. A hároméves határidő különös méltányolást érdemlő esetben – HBDT hatáskörben – legfeljebb egy évvel meghosszabbítható.

Speciális követelmények az Építőművészet tudományágban

Disszertáció

Az önálló építőművészeti munkásság értekezésben való tézisszerű bemutatása.

A disszertáció kétféle lehet

- a) kötődhet a portfólióhoz, így témája a portfólióban szereplő alkotás(ok), a személyes alkotómódszerek bemutatása (a DHSZ 17.§ (8) a) pontja alapján)
- b) témája lehet a mestermunkától vagy a portfóliótól független személyes építészeti kutatás eredményeinek tézisszerű ismertetése is

A disszertáció terjedelme mindkét esetben legfeljebb 125 ezer karakter, illusztrációkkal (melyek a terjedelem max. 1/3 részét tölthetik ki) együtt. A disszertációhoz melléklet csatolható.

Portfólió

Az alkotói munkásságot portfólióban kell bemutatni, mely az önálló művészeti alkotótevékenység eredményeit összefoglalja. Tartalma legalább egy megvalósult épület, épületrész, vagy belsőépítészeti alkotás (önálló szerzőként, vagy a legfeljebb három-szerzős munkák egyik legalább egyenlő rangú társszerzőjeként), legalább egy díjazott tervpályázat (nemzetközi, országos nyilvános, vagy szakmailag rangos meghívásos), ezeken kívül építészeti tervek, tervpályázatok és a jelölt által fontosnak tartott építészeti munkák. A portfólióban szereplő építészeti alkotások száma max. 12 lehet.

Mestermunka

Minimumfeltétel legalább egy megvalósult, minősített, publikált építőművészeti alkotás. Mestermunkaként a portfólió bármely eleme szerepelhet, ami a Művészeti Tanács által kidolgozott követelményeknek¹⁷ megfelel és amit a HBDT elfogad. A HBDT által jóváhagyott mestermunkától az eljárás során eltérni nem, vagy csak a HBDT előzetes hozzájárulásával lehet.

Kiállítás

A doktori eljárás kapcsán az Építőművészeti Doktori Iskola szakmaspecifikus sajátossága a védéshez kapcsolódó kiállítás. Ezen szerepel a jelölt portfóliójának minden eleme és szerepelhetnek további munkák is. A kiállítás nyilvános, a védés előtti napon nyílik és legkorábban a védés utáni napon zárul, helye az egyetem. Kivételes esetben külső helyszínen megrendezett kiállítás is elfogadható, amennyiben azt HBDT támogatja.

Záró rendelkezés

Jelen dokumentum a BME EHBTD 2023.04.27-i jóváhagyását követően hatályos

Prof. Balázs Mihály DLA

építész

BME Építőművészeti Doktori Iskola vezetője